

סיפורה של החמצה: ביקורו הנשכח של ה"קייזר" בארץ הקודש

חזי אשר

תקציר

המאמר מתחקה אחר השכחה הקולקטיבית המופגנת בתקשורת הספורט הישראלית כלפי ביקורו של הכדורגלן הגרמני הנודע פרנץ בקנבאואר במדינה ביוני 1973 והיעדר הסיקור של הביקור, שמטרתו הייתה צילומים לסרט **ליברו**. **ליברו** היה סרט דוקומנטרי למחצה על שחקן כדורגל הסובל מעליות ומורדות בקריירה ומפציעה טורדנית, ובעקבות חלום מגיע לארץ הקודש וזוכה בה למזור לכאביו. הזמרת מיכל טל שרה בסרט את השיר הישראלי הפטריטי "הכותל", ועל רקע שירתה של טל נראה בקנבאואר נופש באילת ובים המלח ואף מבקר בכותל המערבי. בתמונות סטילס מהסרט הוא נראה אף חובש כיפה בכותל. סביר להניח שכיום היו תצלומים כאלה מתנוססים בעמוד הראשון של כל יומון בישראל, אך הסרט ותצלומי הסטילס ממנו אינם מוכרים כלל במדינה, והביקור ב-1973 לא הוזכר בשום כתבה בעברית על השחקן הנודע. שתי תמונות סטילס המוצגות בסינמטק תל אביב, שבהן הוא מצולם עם אושיות התרבות הישראליות יוסי בנאי וגאולה נוני, הן כמעט האזכור יחיד של הסרט ושל הביקור בישראל.

המאמר עוסק בנושאי זיכרון קולקטיבי והשכחה קולקטיבית, ומגולל את סיפורו של הסרט, את הסיקור של ביקורו של בקנבאואר בזמן אמת ואת הזיכרון (בעצם היעדרו) מביקור זה כיום. המאמר בוחן אם יש קשר בין השכחת הביקור לתמיכה הכמעט בלתי מסויגת של ישראל בכלל ושל תקשורת הספורט בפרט בנבחרת הולנד מול גרמניה בגמר גביע העולם ב-1974. הזיכרון של בקנבאואר בישראל מושווה לזה של חביב הקהל הישראלי יוהן קרויף, קפטן נבחרת הולנד ב-1974. במאמר ייבחנו סוכני הזיכרון בישראל בשנות השבעים וכיום וה"ניכוס" של הולנד ונבחרתה על ידי ישראל לעומת הניכור כלפי נבחרת גרמניה שבקנבאואר היה נציגה המובהק. כמו כן ייבחן היקף הסיקור של עיתונות הספורט בשנות השבעים לעומת ימינו.